

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyenlő száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendőek.

Politika a pénzügyi bizottságban.

Mig a rendes parlamenti bizottságok szigorúan respektálják a hozzájuk utalt ügyek gondolat körét s tisztán tárgyalagos vitát folytatnak, a pénzügyi bizottságban azt az előnyt élvezzi az ellenzék, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával a politika valamennyi aktuális és vitás kérdése felett szemlét tarthat és ide vonatkozó kormánynyilatkozatokat provokálhat. Ha ez oly kérdések érdekében történik, melyek a közvéleményt különös mértékben mozgatják s melyeknek tisztázása a közjó szükségére, akkor a dolog jogosultságát nem lehet tagadni, sőt az interpellációnak ez a módja érdemteljes kötelessége az ellenzéknek, s úgy szólván fontos része a kormányzás ellenőrzésének. Mindamellett az hisszük, nem tévedünk, ha az ellenzéki kirohanások pathetikus hevességét inkább a pártretorika hagyományos stylusának, mintsem a valóságos hazafias aggodalomnak tulajdonítjuk. A program, melyet Széll Kálmán a kormányátvételkor az összes pártok helyeslése és az egész ország tetszése mellett politikája vezérfonalaként hirdetett, a magyar nemzeti politika elveit oly világosan és oly tökéletesen felállította, hogy semmi kétség sem létezhetik az utak és eszközök

felől, hogy Magyarország mint építessék ki az egységes nemzeti céllok keretében. És midőn ellenzéki részről a kormány nemzetiségi politikájára vonatkozólag nyílt választ kívántak, a miniszterelnök annál könnyebben megadhatta azt, minthogy a kormány politikája etéren összpogrammjának kiegészítő alkatrésze s ezenkívül is a miniszterelnök egész politikai multja nyílt tükre az ő ide vonatkozó nézeteinek. Széll Kálmán államférfias ékesszólással praegnans, a kérdést teljesen megvilágító thesisekbe foglalta össze nemzetiségi politikáját. Ezeket a mérvadó fejtegetéseket az egyedül lehetséges, igazságos álláspont kifejezése folytán a nemzetiségek körében is tetszéssel fogják üdvözölni, valamint a politikai gyűlölet jövedelmező tőkéjéből élő ayltatorok és izgatók is üdvös rendszabályokat kapnak azokban maguk mihez tartására nézve. A magyar közvélemény örömmel fogadja ezeket a törvénytisztelet és hazaszeretet által sugallt nyilatkozatokat és az egységes politikai nemzet minden tagja közt való benső vonatkozásoknak békés fejlődését reményli tőlük. Az észrevételek, melyeket ellenzéki részről a külföldhöz való vonatkozásaink felől tetek, alkalmat adtak a miniszterelnöknek, hogy a külügyek korrekt vezetéséről teljes dicsőrelettel és nagy elismeréssel nyi-

latkozzék. Goluchowsky gróf nemcsak genialis diplomata és államférfi, aki tárczája érdekeit magas feladatának teljes megértésével, finom képességgel és fáradhatlan buzgósággal képviseli, — s teszi ezt nagy sikerrel, — külügyminiszterünk Magyarországnak az 1867. XII. t.-cikkben kifejezett önállóságának szigorú követésére is gondos figyelemmel van s azt folyton szem előtt tartja. A csendes, de annál dicsőreletreméltóbb működést monarchiánk tekintélyes állásában s egyre növekvő hatalmi körében látjuk kifejezve; az alkotmányos érzelmet, a törvények tiszteletét legujabban is fényesen bebizonyította Goluchowsky gróf loyális közreműködése által az osztrák politikai élet reaktiválása körül.

Az osztrák parlament.

A Clary-kormány visszavonta az osztrák nyelv rendeleteket és visszaállította az 1896-ik évi állapotokat a közigazgatásban és a törvénykezés terén a hivatalos és országos nyelvek használata tekintetében. Az osztrák hivatalokban megint csak németül kell beszélni, mert kedd óta az osztrák „beamter” ismét siket és csak németül ért. Most az is kitűnt, hogy a nyelvkezdvezményeket a Badeni-kormány alatt tulajdonképpen csak Morvaország és Csehország élvezte. Tulajdonképpen ennek a két országnak adott kivételes kedvezményeket Badeni, ki politiká-

TÁRGZA.

NEKROLOG.

(Törődök egy barátom naplójából.)

Közlő: Barthalis János.

(Folytatás.)

Harminez éven át nem volt követválasztás az országban, hogy föl ne szándékozott volna lépni vagy itt, vagy ott, hogy magátumhoz jusson. Gondolható, hogy ismerőseinek és tréfára kész barátainak nem kis része volt a szándék előidézésében.

Magdy ugyanis lépten-nyomon azon kívánságokkal találta magát szemközt, hogy lépjen föl. A kinevezésekhöz hasonló hazafias felhívásokat juttattak a kezeihez, melyekben meg volt hiva, s föl is léptették követjelöltnek.

A bácsi rendszeren lépre ment, s az öt éljenző személyeknek rendszeren megtartotta a jóeleve megkésztet, s leirt programbeszédet.

Egyik esztendőben pláne vesztegetésre adta a fejét. Ugyanis fölvaltott egy pár bankót az akkori időben közkezen forgó négy krajczárosokra (alias suszter tallerra) s utczáról-utczára járva, gyerekeknek, asszonyoknak, koldusnak a markába nyomott egy-egy dukót, s pártfogásukat, szavazatukat kérte megválasztására nézve. Persze, nem kis népesödületet okozott azzal. Mikor aztán látta, hogy szavalló közönség elég szép számmal van együtt, fölmászott a közeli kerítésre s onnan beszólt az ő népéhez, elmondván s néha olvasta is az alábbi be-

számolót, melyet érdekes voltánál fogva kivonatlag megörökítettünk:

— Tekintetes képviselőválasztók! (Jaj, de sok vivátot kapott ezért a sans culette-től.) Miután a képviselőségre, hogy fellépjek, több választókerületből már felszólítottam, bátor vagyok miután a felszólítást köszönettel vettem, hogy mi okon kívánnék képviselő lenni.

1. Hogy tulnyomó honszeretettel bírok.
2. Hogy elég képességek van a képviselőségre. Mert bár némely kollegám annyit sem tud, mint én, — mégis képviselő, az ártatlan.

3. Hogy találmányaimat (notabene: rögeszméit: az örökmozdonyt, repülőgépet, örök életet adó életeliksirt, a magától szaladó kocsit, Schenk tanár elméletét stb.) életben léptethessen; az abból befolyó pénzből a haza adósága törlesztésére több alapítványok eszközésére befolyhassak. (Volt esze a bácsinak, mert tudta mitől döglök a légy. Kineséből az államadóságok kifizetését, s egy olyan alapítvány tételét akarta létesíteni, mely — perszeszerint — lehetővé tette volna, hogy az országban több adót senki ne fizessen. Csalóteknék bizony nem is lett volna rossz.)

— Programom, mely inkább irányadó, becses figyelemüket kikérve, a következő:

(Itt egy eredeti vers következett, melyből különös voltánál fogva izlelőül álljon itt néhány sor, nem vers alakban.)

— A közérdek Engem tetre felhevit A közjóra tenni is kell Valamit. Égő vágyam Mozdonnyokkal fellépni Pénzt a honnak A közjóra

szerezni Eljen a hon! Pénzt szerezzen mindenki (a bácsinak bizony nem igen volt) Hont s magunkat Szükségből ragadjuk ki. Pénzt szerezünk Pénz vész ellen a paizs Pénzt szerezzen Leány, fi, anya, apa is, Itt a földön, Égen is ész a révész. Nyiljon Nyiljon Itt jól a népevelés, Nyiljanak ma Százezer jó iskolák. Nem győz így le, Jól ha támad a világ. (Most jön a java!)

— Jobb világ lesz Itt ha készülnek s nőknek kellékei Főrfinemnek és nőnek, Ipar éljen! Viszály vala, Annyi haza elhala, Béke legyen Égi béke ott is hol Ármány fia A bősé elenség honol.

Végül aztán befejezi emigy:

— Eljen eljen!!! Pénzt szerezzen mindenki Hont s magunkat A vészből ragadjuk ki Pénzt szerezünk Pénz lesz a mi paizsunk Sirt is ásnak A pénzért ha meghalunk. Eljen! (Programmnak bizony a sir átkozottul biztató.)

Daczára ennyi jóakaratu szónoklatnak, Magdy neve szóba sem került a választásoknál. Midőn e miatt a bácsi morfondirozott a kortességet elvállalt barátai előtt, azok rendszeren ráfogták valakire, hogy a pártkasszából az öreg nevére küldött választási költségeket utánzott aláírással fölvetve az illető a postáról s annak lehet köszönni a kudarcot.

Magdy pedig iszonyuan dühös volt azért az illető ártatlan emberre.

(Folyt. köv.)



ját a németek ellen, a szlávok segítségével akarta keresztülvinni. Az ok tisztán kormány-politikai volt.

Ezzel megint egy fontos kérdés lett tisztázva. Ugyanis akadtak igen figyelemreméltó nyilatkozatok, a melyekből az tűnt ki, mintha a nyelvrendeletek valójában kiindulási pontjait képeznék egy új állampolitikának, mely szakitva az osztrák állam eddigi német jellegével a szlávositást tűzte volna ki célul. A szláv sajtó és ezek barátai csakugyan sikerrel terjesztették ezt a gondolatot. Sőt már a magyar politikuskok között nem egy tekintélyes férfi akadt, aki készpénznek vette a szláv taktika által terjesztett ama híreszteléseket, hogy az új állami rendszer előtt állunk Ausztriában. Eljött a szláv klerikálisok államainak megvalósítási ideje. Egy európai központi, katolikus szláv állam megalkotása, mely a Balkán félszigetre gravitálna és az északi, orthodox szláv terjeszkedésnek lenne a kerékkötője.

Most azonban kiderült, hogy ilyen nagy világraszóló gondolat megvalósítása soha esze ágában sem volt a bécsi kábinetnek. Ez az egész nyelvkérdés Ausztria házi perpatvara. Belső, jóformán kanapé kérdés, a melyhez sem a hitbuzgó katolikus Mária Terézia főherceggasszonyának, sem a trónörökös Eszter Ferencz Ferdinánd főhercegnek semmi köze. A szláv sajtó ugyanis ezekkel a nevekkal hozta kapcsolatba a nyelvrendeletek kibocsátását és az új állami rendszer behozatalának szándékát és erősen propagálta a katolikus szláv Ausztria állameszméjét. Hogy mily nagy sikerrel, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a németek is hittek abban és állást foglaltak a „Los von Rom” jelszava alatt. Néhány százan nagy tüntetéssel át is tértek a német evangélikus hitre. A német osztrák tartományokban pedig erősen kezdtek kacérkodni a német császári birodalommal. Bismarck-ünnepélyeket rendeztek, a „Wacht am Rhein” és a buzavirág divatba jött stb. A német nemzeti villongások napirenden voltak.

Ellenben a szlávok kezdték beleélni magukat abba az öntudatba, hogy ők az ország, a hatalom és dicsőség Ausztriában. Messzemenő terveket szöttek a szláv lapok a boldog és szláv Ausztriáról. Persze most annál keservesebb a kiábrándulás, mivel a Clary-kormány a nagy szláv álmódosók alul egyszerre kirántotta a gyékényt és azok a rideg valóságokra ébredtek fel.

Hiába volt a fenyegetőzés, hogy nem akad kormány, mely ezeket a rendeleteket vissza merné vonni. Annyi bizonyos, hogy a Thun-kormány által alkalmazott félrendszabály nem bizonyult célszerűnek. Ez sem a szlávokat, sem a németeket ki nem elégítette. Az obstrukció, a parlamenti helyzet nem változott. Elő dolog volt tehát arra nézve, hogy a helyzet tisztázódjék, ennek a nyelvrendeletnek visszavonása.

Ezt megtevé, a Clary-kormány megjelent a parlamentben és felhívta a házat működésének megkezdésére. A kormány magát semlegesnek jelentette ki. Ez ugyan egy kissé szokatlan kijelentés egy parlamentáris kormánytól, mert ennek éppen az a természete, hogy ne legyen semleges, hanem igenis pártpolitikai színezete legyen neki. Csakugyan Clary miniszterelnök nem is ebben a minőségében, hanem jóformán mint császári biztos jelent meg a képviselőházban. Megindította a forrongást és ha majd ebből a boszorkánykonyhából egy parlamentáris többség valahogy kikerül, annak élére fog állni a kormány és lesz belőle parlamentáris, alkotmányos miniszterium. Mert az alkotmányos forma nem oly lényeges Ausztriában. Ez attól függ, hogy a viszonyok megengedik-e azt. Ilyenformán nyilatkozott Clary miniszterelnök is.

Már most mindenki kíváncsi arra, hogy miként állanak elő azok a viszonyok, a melyek a parlamentáris kormányzatot megengedik Ausztriában. A németek zajongó szerepét most a csehek vették át. A parlament első ülésén csináltak is zajos jeleneteket. De ez össze sem hasonlítható azzal midőn Schönerer, Wolf és társai jeleskedtek. Ellenben a csehek és a morvák otthon csinálnak tüntetéseket. Zavargások vannak most mindenfelé ebben a két országban. Több helyütt antiszemita izgatók vegyülnek a tömegbe. A cseh akcióitól azonban egyelőre nem igen tartanak.

Annyi bizonyos, hogy a csehek parlamenti obstrukcióra nem képesek. Ezt nem merik megköszöniztatni. Inkább — úgy látszik — biznak az új kor-

mány azon ígéretében, hogy nem rendelet által, hanem parlamenti úton akarja a nyelvkérdést rendezni. A parlamenti tüntetés és az utcai csődület nem komoly és mélyreható akció. Ezzel a csehek csak azt akarják bizonyítani, hogy szó nélkül nem hagyják elterülni azokat a vívmányokat, a melyeket a Badeni-féle javaslatban nyertek.

De aztán a csehek elő fogják venni a jobbik eszűket és a meddő obstrukció és ellenállás helyett arra fognak törekedni, hogy a németeket megakadályozzák abban, miként a nyelvrendelet visszavonásának tényleg politikailag kiaknázzák. Nem fogják a csehek megengedni, hogy ebből a nyelvrendelet visszavonásából német vívmány legyen; hogy a világ elhigye, miként a németek még mindig a helyzet urai Ausztriában. Ezt a németet csak egy nemzetiségnek kell tekinteni Ausztriában. Ez csak egy elem, mely igenis megőné az által, ha a hatalmat a csehek ott hagyják.

Nem, a csehek igenis befolyásukat érvényesíteni akarják a kormányzatban. Ezt a hatalma-mérő daczból nem fogják odadobni a németeknek. Nem engedik meg ezeknek a csehek, hogy pozíciójukban megerősödjenek. A csehek csak az erőszaknak engednek. De a parlamenti intézmény működése megakadályozásának odiumát magukra nem veszik. Ezt áthárítják a német nemzetiségre. Meg van a cseheknek különben az a fényes elégtételük is, hogy a németeket, kiknél hajdan az állami hegemonia volt, sikerült legyűrni egyszerű nemzetiséggé. A nemzeti egyenjogúsítás tekintetében ezt a sikert csakugyan elérték. Lassan, óvatosan és kitartással a többit is elérni sikerült.

Ezt tudják a csehek. Ezért erről az oldalról obstrukció nem fenyeget. A németeknek pedig a világ szemében csakugyan nem lehet okuk a neheztelés politikájára. Mert a mit ők a nyelvrendelet visszavonása után most még követelnek, az már merő tulzás. Erre figyelmeztetik őket különben Németországból is, honnét mérsékletes higgadtságot ajánlanak az osztrák-németeknek.

Már most könnyű belátni, hogy az osztrák parlament jövő képe valóságos egyensúlyozó mutatóvány lesz. Ennek a most létesített egyensúlynak felbillenni nem szabad, mivel rögtön megint a kaoszba jut az osztrák parlamentárizmus. Ennek az egyensúlynak fentartás lesz legelső feladata ennek a semleges Clary-kormányoknak.

R.

Országos iparos nagygyűlés Kolozsvárt.

1872. február 25-én tartott az első Iparos nagygyűlés Budapesten, melynek határozatából minden további 3 évben egy-egy iparos nagygyűlés kell, hogy megtartassék az ország, különösen ipari tekintetben nevezetesebb városai-ban.

Az 5-ik iparos nagygyűlés f. hó 14-én és 15-én tartott meg Kolozsvárt 450 iparos részvételével, mely nagygyűlésen városunk iparosságát ifjabb Czibalmos Ferencz iparkamarai tanácsos képviselte.

Lapunk szűkterete nem engedi meg, hogy a gyűlés egész folyamát közöljük, de a főbb határozatokat, melyek városunk iparosságát érdeklik, az alábbiakban adjuk.

Az első pont: Ismételt állás foglalás az 1884-ik évi ipartörvény módosítása ügyében, melynek rendjén határozat hozatott, hogy a ki tanonez bizonyítványt nem igazolhassa ipari kiképzettségét, az azt ne üzhesse.

Tanonez csak oly tanuló vétessék fel, ki az elemi iskola négy osztályát sikerrel végezte s azon iparos tanonezoknak, kik az ipari pályára 4 gymnasium osztály vagy ezzel egyenrangú polg. iskola jó sikerrel lett elvégzése után lépnek az iparos pályára, adassék meg az egy évi önkéntesi jog kedvezménye, mert ezáltal érhető el csak, hogy iparos pályára műveltebb elemek nagyobb számmal jöjjenek.

2-ik pont: az Ipartestületek hatáskörének kibővítése és működésük hatályosabbá tétele.

E pontnál a gyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el.

1. Az ipartestületek alakítása kötelezővé tétetvén, minden I. fokú iparhatóság székhelyén ipartestület létesíttessék, melybe a szolgabírói járásokban

az illető járás községeinek, a rendezett tanácsú városokban és városi törvényhatóságokban az illető város összes iparosai belépni tartoznak;

2. hogy az ipartestületek anyagi erejük gyarapítása céljából felhatalmazandók arra, hogy különböző hivatalos funkciók elvégzéséért (tanonez-szerződés kötése, felszabadítás, bejelentés, kijelentés stb.) bizonyos illetékeket szedhessen, melyek maximumát a törvény határozná meg, s mely fizetések felmenthetnék az iparosokat a tagsági járulékok fizetése alól;

3. hogy az ipartestületek hatáskörre kibővítendő (véleményezés az ipar bejelentések, iparrendelvények dolgában, végeladások engedélyezésénél tanoneziskolai felügyelet, mely szerint a tanoneziskola felügyelő bizottság tagjainak felét a testület választaná) stb;

4. hogy az illető város vagy megye, mely az által, hogy a testület az iparhatósági teendők nem csekély részét elvégzi, tisztviselőket és tetemes költségeket takarít meg, évi segélyvel kártalanítsa a testületet.

5. az iparkamarák és testületek között szorvos összeköttetés létesítendő oly módon, hogy a kamarák a testületek felügyelő és ellenőrző hatóságai lennének és arra köteleztetnének, hogy a testületek ügy- és vagyonkezelését legalább félővenként megvizsgálják, a tapasztalt visszaéléseket megszüntessék és a bajokat orvosolják is;

6. hogy az állandó iparhatósági biztost, ki a felett őrködik, hogy a testület a törvény és alapszabályai értelmében működjék, az illetékes kamara nevezzék ki.

Ifj. Czibalmos Ferencz.

(Folytatása következik)

A pinczeszövetkezetekről.

(Folytatás.)

Ezekben megismerkedvén a szövetkezet mivoltával, vegyük most már fontolóra azt, hogy a pinczeszövetkezetek hogyan látják el szükségleteiket és működésük által micsoda hasznokat nyújthatnak a tagoknak.

Vegyük fel megint a mindennapi életből egy példát. Valamely községben 100 szőlősgazda összesen 80 hold területtel pinczeszövetkezetet alkot, megállapítván, hogy a tagok 1/2 kataszteri holdanként egy-egy 100 korona névértékű üzletrészt tartoznak váltani. A felelősség határa az üzletrészek ötszörösében szabotván ki, a szövetkezet fedezete lesz:

1. 160 üzletrész 100 koronával	16,000 korona.
2. Az üzletrészek további négyesréséig torjedő felelősség	64,000 „
Összesen	80,000 korona.

Először is gondoskodnunk kell a felszerelésről és a berendezésről.

Vegyük számításba a 80 holdról átlag 25 métermázsájával várható 2000 métermázsza szőlőt; ebből lesz kereken számítva 1400 hektóliter must.

Hogy nagyobb termés se ejtsen bennünket zavarba, meg aztán, hogy gyorsan és kényelmesen dolgozhassunk, számítsuk az összes szükségleteket 1600 hektóliterre. Ez esetben a forgalomban levő árjegyzékek jó közepe minőségű áruit vásárolva, kiadásaink volnának:

1. 1600 hektóliter hordó, hektóliterenként 5 korona 20 fillérrel számítva	8,320 korona
2. 10 drb 20 hl. kád, 4 kor. fl. lérrrel hl.-ként	880 „
3. 160 erjesztő tölcser (kotyogó)	128 „
4. 2 darab szőlőmalom, egyenként 80 korona	160 „
5. 4 darab sajtó, egyenként 300 korona	1,200 „
6. 1 darab borszivattyú teljes felszereléssel és 50 m. hosszú gummisóval	600 „
7. Kézi szerek és eszközökre legfeljebb	200 „
Összesen	11,488 korona

(Folyt. köv.)

Alsó kereskedelmi szakiskola.

A polg. leányiskola szerencsés megvalósítása után egy új intézmény létesítése vált szükségessé. Már többszöri kísérlet után a megvalósulás stádiuma felé közelget az alsófokú kereskedelmi iskola, melynek célja, hogy a kereskedő tanulókat oly elméleti ismeretek birtokába juttassa, hogy azzal a jövő hivatásuk magaslatán álló értelmes és intelligens kereskedőkké váljanak.

Az 1884. évi XVII. t.-cz. 62. §. intézkedése szerint, ha valamely gyermek kereskedő tanonczéza lesz, főnöke köteles öt azonnal a kereskedő tanoncziskolába, — ilyenek hiányában az általános iparos tanoncziskolába, — beíratni. Mivel eddig városunk, de különösen derék kereskedőink nélkülözték ez iskolát, a tanulókat az iparos tanoncziskolába járatják, nem részesültek oly irányú tanításban, amely az ő érdekeiknek a legmegfelelőbb lett volna.

Ezzel nem akarom kiesínyni az iparos tanoncziskola működését s nem is gondolhatja senki, mert ez az iskola oly munkát végez, a melyért soha sem lehetnek elég hálások az onnan kikerültek. Azonban nem érdektelen a kereskedőre nézve, hogy már az iskolában képeztesse a tanoncz s így már tanuló korában is nagy hasznára lehet a főnökének, segíthet az üzleti levelezés, könyvvitel s más szellemi munkákban, míg azokat nem tanulva, csak alsóbb rendű szolgáltatásokra alkalmazzható.

A kereskedelmi tanoncziskola, a kereskedelmi és a vallás- és közoktatási m. kir. minisztériumok által kiadott szervezeti szabályzat szerint három évfolyamnak.

Az első osztályba oly tanonczok vehetők fel, kik 12-ik évüket betöltötték és az elemi iskolát vagy a gimn. vagy a polg. isk. II. osztályát végezték. A kik még a 12-ik életévüket nem töltötték be és az előírt képzettséggel nem bírnak, azok az előkészítő osztályba iratkozhatnak be. Tantárgyak: 1. Olvasás reál-oktatással, itt nem csak az értelmes és jól hangsúlyozott olvasás a cél, hanem a történelemből, néprajzi leírásokból, egészségtanból, alkotmánytanból, áruk ismertetéséből, a viláfgazdasági eszközökről választott olvasmányok tárgyalása, vagis tartalmának megismertetése után való elmondás által, az előadó kepeség fokozására és a nemzeti érzés ápolására törekednek. Az olvasással kapcsolatban a fogalmazás is gyakoroltatik különös tekintettel az üzleti életre. 2. A földrajz az I. és II. osztályban tanítatik. 3. A kereskedelmi számtan és az iroda munkálatok I—III. osztályban. 4. Kereskedelmi könyvvitel. 5. Váltóisme és levelezés I—III. osztályban. 6. Szépirás I. és II. osztályban.

Egy tekintet a tantervre és rögtön szembe tűnik a kereskedelmi tanoncziskola szükségessége, aztán még egy másik ok is mellette szól; nevezetesen az iparos tanoncziskolába rendkívüli nagy a tanulók száma s így kevés idő jutott egy tanulóval való foglalkozásra.

Ezeket azért tartottam szükségesnek elmondani, hogy a napokban egy tevékeny és keresk. tanoncziskoláért lelkesedő tekintélyes kereskedő felkérte a polg. fiúiskola tanártestületét, hogy szíveskedjenek a fentemlített okból összegyűlni és az iskola felállításának módját megbeszélni.

Mindenféle eszköz megvan vagy megszerezhető e szakiskola felállítására. A cél nemes és hasznos a kiknek az érdekeiből történik. Városunk pedig minden anyagi áldozat nélkül nyerni fog egy oly intézményt, mely emelni fogja az értékét.

Zajzon Sándor.

Tanügy.

Kérem a nagy közönséghez.

A kézdivásárhelyi jótékony négyzet polgári leányiskolája számára, egyrészt a tanítás szemléltetése és elősegítése, másrészt ifjúsági olvasmányok kiosztása céljából, iskolai könyvtára nagy szükségére lévén, tisztelettel kérem egy a város, mint a vidék nagy közönségét, hogy e nemes cél megvalósíthatásához, könyvadományokkal járulni szíveskedjenek.

Az ajándékozandó könyvek, — melyek lehetnek újak vagy használtak, régebbi vagy újabb mű-

vek — átvételi elismervénnyel s az értesítőben is nyugtáztatnak. Alig van ház, a hol egy-két felesleges könyv ne volna, e közös áldozatból fentartott intézmény céljaira.

S miután már eddig is 34 frt 90 kr. értékű ajándékkönyv képezi a létesítendő könyvtár alapját, a további adakozásokat az iskola nevében tisztelettel kéri:

Balázs Márton,
igazgató.

Ujdonságok.

— Időjárásunk egy kissé enyhült, de a hőmérséklet még maig is a normális alatt van s különösen az éjjelek rendkívül hidegek úgy, hogy az álló vizek reggelre mindig befagynak. E héten volt eset, hogy kora hajnalban 10 C. fok hideget mutatott a hőmérő. Ez pedig már egészen téli idő.

— Társas estély. A kézdivásárhelyi jótékony négyzet mult szombatn tartotta meg második társas estélyét, mely kiváló sikert ért el. Elegáns közönség jelent meg, de a szép leányok jó nagy része ezuttal távolléte által tündökölt. A műsort Bíró Sándor ur felolvasása, Zsigmond Ida k. a. által előadott monológ és végül Székely Mariska és Jancsó Vilma urhölgyek zongora játéka töltötték ki s ezen számok mindenike kitűnően sikerült s igen szép hatást ért el. Az ügyes és tapintatos rendezés Nagy Dénesné és Nagy Lajosné házi asszonyokat dicséri.

— Néppárti gyűlés. A néppárttól mindegyik mi háromszékiek csak annyit tudunk, menyit a lapok irtak róla s ez bőven elegendő volt arra, hogy ne kívánjunk vele közelebbi ismeretségbe lépni. De úgy látszik, hogy eme politikai járványtól mi sem tudunk menekülni. A vallási fanatizmus bacilusai itt is nem sokára be fogják magukat fészkelni s meg fogják rontani ezt a népet is, mely eddig sokkal jobban tisztelte és szerette vallását, mintsem azt a politikába bevitte volna. A bajt többé elkerülni nem lehet, mert meg van állapítva, hogy a néppárt megkísérli nálunk is talajt készíteni magának. El van határozva, hogy e hó 29-én délelőtt Kézdi-Szentléleken s délután Nagy-Nyutódon fog gyűlést tartani, melyen Zichy Aladár gróf, Molnár János és Kálmán Károly országgyűlési képviselők fogják a híveket valláspolitikai eszmékkel ellátni. Mi nem kételkedünk abban, hogy ezen népgyűlések a néppártra semmi haszonnal nem fognak jární, de hogy a népre nézve határozottan károsok lesznek, az már egészen bizonyos, mert hát azokban az elvekben, mit a néppárt hirdet, sok van olyan, mi a nép előtt tetszetős, de állami és nemzeti szempontból káros és kivihetetlen s csupán arra való, hogy a népben elérhetetlen ábrándokat keltsen s megrontsa gondolkodás módját. Ugy tudjuk, hogy a székely nép elég vállasos arra, hogy tisztolje az ő papját, de arra elég felvilágosodott, hogy a néppárti demagógiának fel ne üljön s a klerikális főurak kezében nem fogja a kifacsart citrom szerepét játszani. A néppárt méltóságos és nagyságos korifeusai tehát eljöhethetnek hozzánk, egy néhány fejet elcsavarhatnak, de arról biztosíthatjuk őket, hogy itt a néppártnak talajt készíteni nem tudnak. Ez a nép nem fog olyan politikai pártot támogatni, mely ha a szükség úgy kívánja, még a nemzetiiségekkel is szívesen paktál.

— A király a székelyekről. Mult esütörtökön királyi felségénél nagy kihallgatás volt a budai királyi palotában. A tisztelgők sorában volt a mi nagyérdemű képviselőnk Benke Gyula ur is, ki a közelebbiről nyert vaskoronarendet köszönt meg. Ezen alkalommal képviselőnk azon kiváló szerencsében részesült, hogy ő felségő megszólította s hosszabb beszélgetést folytatott vele. A kihallgatás lefolyását a „Pesti Napló“ következőleg írja le: „A kik tegnap a budai királyi palotában részt vettek az általános kihallgatáson, egyhanguan állítják, hogy a király rendkívül jó egészséggel van, s kitűnő szíveséggel beszélgetett a nála tisztelgők mindegyikével. Volt a tisztelgők közt valóságos belső titkos tanácsos, főpap, tábornok, bankigazgató képviselő, pedagógus és hivatalnok, akik mind anynyian csodálták, hogy az uralkodó mily alaposan van tájékozva minderről. Egy bankigazgatóval beszélgetve, az uralkodó sajnálkozással említette a magas kamatlábat.

— Bizony — mondta a többi közt — ez nagyon nyomasztó. Kíváncsi, hogy mielőbb csökkenjen!

Benke Gyula országgyűlési képviselővel szokatlanul hosszú ideig társalgott a király főképp a székely nép viszonyairól, amelyet izírl-tövíre ismer. A székelyekről így nyilatkozott:

— A székelyek nagyon derék nép, s örömmel tapasztalom, hogy egytől-egyig kitűnő katonák.

A képviselő e szavakra, megragadta az alkalmat, elmondta, hogy e népet a király véghetetlenül boldogítaná, ha egyszer látogatásával megtisztelné.

— Meglehet — válaszolta mosolyogva az uralkodó — hogy egy hadgyakorlat alkalmával majd meglátogatom őket.

Ő felesége egyébként az udvari ebéden is rendkívül jó hangulatban volt s élénken társalgott a meghívott vendégekkel. Iggy rja le az érdekes királyi szavakat a P. N. s nekünk igazán nagy örömrre szolgál, hogy épen a mi nagyra becsült képviselőnk utján adta a székelység tudomására ő felségő az örmébrt, mely hogy egykor valósuljon, minden székely embernek leghőbb óhajta. A legmagasabb királyi kegyelemnek ama megnyilatkozásai, melyek Benke Gyula képviselőt urat utóbbi időben érték, legékeesebben szóló bizonyítékai ami kitűnő hírnévének, melyben az ő esendes, de áldásdus működése fenn és alatt részesül s nekünk mindig igaz örömrre szolgál, ha ezt konstatálhatjuk s egyuttal biztosítót adhatunk arról, hogy benne egy igazán érdemes embert nyertünk képviselőnkül.

— A brassói törvényszék elnöke A király Weér György városvárhelyi ítélőtáblai elnöki titkár a brassói törvényszék elnökévé nevezte ki.

— Tüzesetek. Mióta az ősz beköszöntött s a termények fedél alá kerültek, beköszöntöttek a tüzesetek is. Az elmúlt napok krónikája igazán szomorú képet nyújt ama nagy pusztításról, melyet a tüvész a mi népünknek okoz. Az utóbbi napokban előfordult tüzesetek a következők: 1. Okt. 11-én az alesernátoni ev. ref. egyház tulajdonát képező kántori lak istállója égett le. A tűz valószínűleg gondatlanságból történt. 2. Ugyanezen napon este elégett a kurtapataki Pap András esüre is a benne levő takarmánnyal és gazdasági eszközökkel együtt. A kár körülbelül 200 frt. A tűz valószínűleg gyújtásból keletkezett. 3. Ugyanezen napon nagy tűz volt a szentléleki határon is, melyről lapunkban röviden már megemlékeztünk. Délután 4 óra tájban 52 székely gazdának a mezőn összehalmszott szalmája gyúlt meg s égett porrá. A kár 1800 frtra becsülhető s nagy részben nem volt biztosítva. A tüzet a rendőri nyomozat szerint az ott játszott 8—9 éves gyermekek idézték elő. 4. Október 16-án futásfalvi Fejér Ignác esüre ismeretlen okból meggyult s teljesen elégett. 5. Október 17-én karatnai Kovács Mihályné esüre égett el a benne levő takarmánnyal. A gyulás oka ismeretlen. A kár 800 frt. 6. Ugyanezen napon lemhenyi Lénárd János esüre és istállója égett el. 7. Október 21-én osdolai Gondos Lajos esüre esett a lángok martalékául. 8. Október 23-án osdolai Kelemen Sándor esüre pusztult el a tűz által, a benne levő összes takarmány odaveszett.

— Baleset. Kézdi-polyáni Bokor József egy 13 éves kis fia a szülői távollétében levette a falról apja puskáját s azt megnézegetve vissza akarta akasztani. E közben a fegyver elsült s a golyó a kis gyermek ezombjába fúródott. Behozták a kórházba, de már nem lehtett segíteni rajta. A szerencsétlen gyermek e hó 24-én belehalt sebébe.

— Undine. Csütörtökön este a városház disztermében érdekes, a maga nemében páratlan bűvészeti előadásban lesz módunk gyönyörködni. Annetelli tanár, ki Európa legnagyobb városait beutazta s mutatványival mindenütt nagy feltűnést keltett, városunkban is fellép. Ez alkalommal bemutatásra kerül mint ujdonság: Egy est az álmok országában. Egy medium eltűnése a nézőközönség ellenőrzése mellett. Gondolatkifejtés a ia Cumberland. Az éj esodái. Sybilla, az élő mellszobor. Villámgyors eltűnése két hölgynek a nézők köréből, a közönség szeme előtt a nyílt színpadon és Undine, a vízi tündér.



Hirdetések.

Báznai édes uj-bor egy liter 30 kr.

Sajat termésű Rárczürmös egy liter 40 kr.

Kapható az Unió-kertben és a városház alatti pinczében.

(118 3—3.)

A városház disztermében
csütörtökön, október 26-án
első előadás.



Csak két előadás!

Csak két előadás!

EGY EST

az álmok országában.

Illúziók legújabb találmányai s a sötét titkok csodái.
Meglejtethetetlen kísérletek. Psychologia, hypnotizmus,
gondolat-átvitel, akaratbefolyás és kopogószellemelés. **Eredeti szenzációs mutatvány!**

Egy medium eltűnése

a néző közönség ellenőrzése mellett.

Uj! { Gondolat-kifejtés } Uj!
á la Cumberland.
Az éj csodái { }
Sybilis, az élő mellszobor.

Esmira álma és ébredése,

vagy: Élni, meghalni, viszontlátni.

(Hypnotikus alvás.)

Mindenütt tetszést aratott. Nagyszerű látványosság

Villámgyors eltűnése két hölgynek

a nézők köréből.

Egyedüli a maga nemében!

Bécsben 60-szor előadva

Uj! Uj! A vízi tündér Uj! Uj!

UNDINE.
Ez a legszebb mutatvány az illúzió téren.

Helyárak: I. Körszék 1 frt. II. Körszék 80
kr. Földszinti állóhely 40 kr. Deák-
jegy 30 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 9—12-ig délután
3—5-ig a pénztárnál.

Egy műsor a pénztárnál 10 kr.

Pénztárnyitás 7 órakor.

Kezdeté 8 órakor.

S. Annetelli,

igazgató.

e lap kiadóhivatalában olesó áron felvétetnek.

Hirdetések

Sz. 5887.
1899.

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó laposnyai erdőgondnokságban (Görgényi uradalom) az „A” üzemosztály IV. vágássorozata 82. számú osztag-

ján — mintegy 162,2 hold kiterjedésű vágásterületen — található és az alábbi részletezés szerint kimutatott faanyagának három részletben két évi kihasználás mellett tövönvaló eladása czéljából 1899. évi december hó 6-án d. e. 11 órakor Kolozsvárt az erdőigazgatóság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni.

A vágás száma	kiterjedése kat. hold.	Összes fakészlet		Műszer- fa	Kikiáltási ár		Bánat pénz	
		holdanként	egészben		kor.	fil.	kor.	fil.
I.	64,2	168	10 786	4854	10 000		1 000	
II.	51,4	211	10 845	4880	10 000		1 000	
III.	46,6	195	9 087	4089	9 000		900	
Összesen	162,2		30 718	13 823	2 000		2 900	

Az ajánlat lehet szóbeli vagy írásbeli s az egyes részletekre külön-különadandó be.

Az árverési általános és a részletes szerződési feltételek 1899. évi november hó 1-től kezdve a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában, a kolozsvári erdőigazgatóságnál és a laposnyai m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órákban megtekinthetők, az ajánlathoz való

csatolás végetszükséges nyomtatványok ugyanott megszerkezhetők s ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztése és a bánatpénz letételére nézve is felvilágosítás adatik.

Oly ajánlatok a melyekben a megállapított feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvár, 1899. október hó 21-én.

M. kir. erdőigazgatóság.